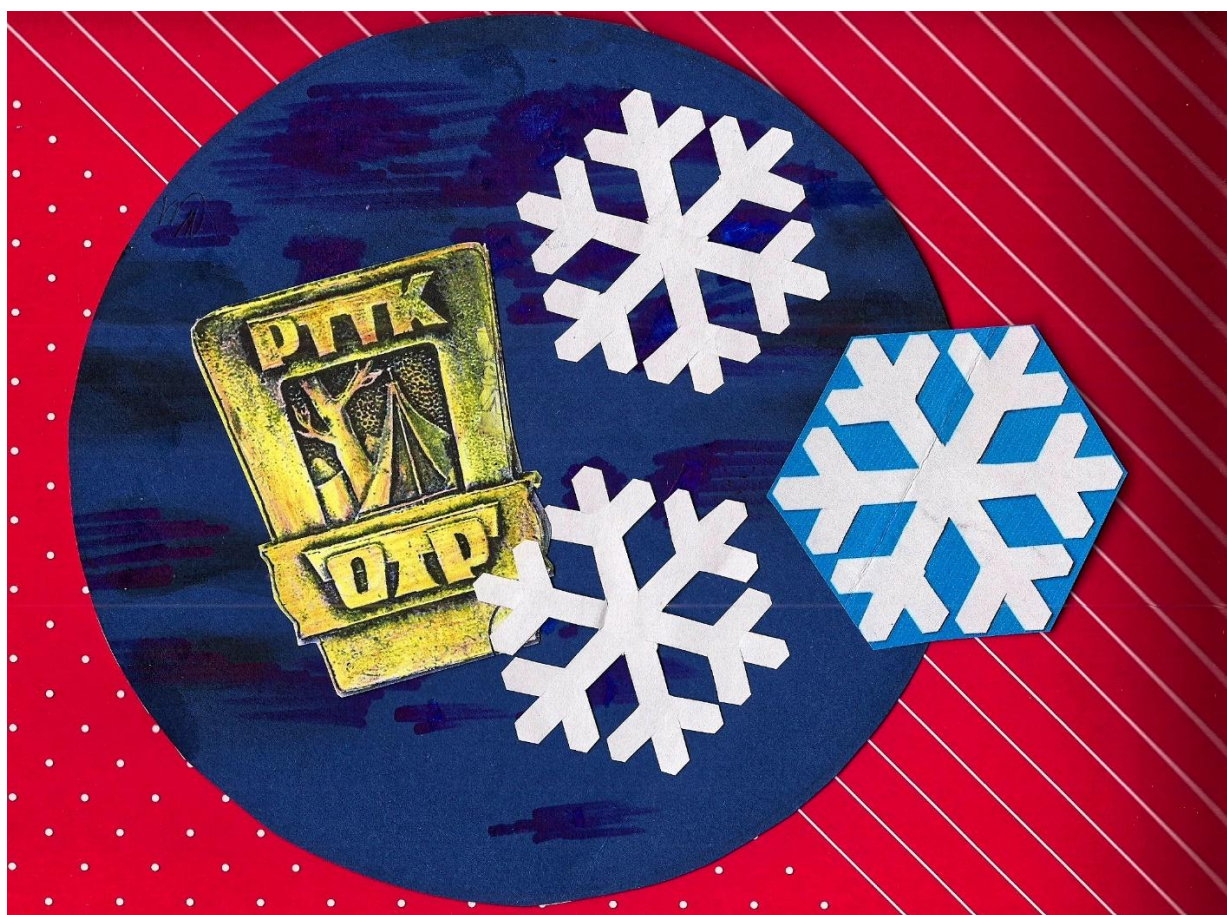

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ

NR 80 (115)

GRUDZIEŃ 2023

W numerze:

Str. 3	Roman Kowalski	Henryk MIŁOSZEWSKI
Str. 5	Wspomnienie o Tadeuszu	Krzystian GRAJCZAK
Str. 6	Tradycje w Gminie Jabłonna	Tomasz MICHAŁOWSKI
Str. 8	66. Ogólnopolski Zlot Przodowników TP PTTK	Tadeusz PERLIK
Str. 22	Rodzinny Rajd Pieszy wokół Żarnowa	Włodzimierz SZAFIŃSKI
Str. 24	Jubileuszowy Złaz	Mateusz KAPITAN
Str. 31	Rajd Pamięci	Piotr KOWALSKI
Str. 33	Jubileusz Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno	Mateusz SARNA

Henryk MIŁOSZEWSKI

Roman Kowalski

Roman Kowalski, przez przyjaciół zupełnie prosto i zwyczajnie nazywany – Romek, był postacią niezwykłą. Swoją długą i nieprzerwaną przygodę z turystyką, najpierw pieszą rozpoczął stosunkowo późno bo dopiero w 1978 roku, jako w pełni dojrzały mężczyzna, mąż Krystyny i ojciec dwóch wspaniałych synów Piotra i Bogusława. Urodził się 16 lutego 1938 roku w miejscowości Wleusk, położonej pomiędzy Lidzbarkiem Welskim i Brodnicą.

W Jego pracy zawodowej jako "budowlan-cowi" zdarzyło się pracować w Miejskim Przedsiębiorstwie Remontowo – Budowlanym w Brodnicy a nawet w Przedsiębiorstwie Robót Wykończeniowych w stolicy. Dalszą karierę zawodową związał od 1967 roku z Toruńskim Przedsiębiorstwem Budownictwa Ogólnego, późniejszym Kombinatem Budowlanym. W Toruniu błyskawicznie zdał egzamin i otrzymał dyplom mistrzowski w zawodzie murarza, aby w 1974 roku odebrać kwalifikacje jako instruktor nauki zawodu oraz "zaliczył" kurs pedagogiczny dla instruktora praktycznej nauki zawodu. Pasja poznawania kraju dopadła Go podczas pobytu

w 1978 roku z młodzieżą w Bieszczadach, w ramach udziału w "Operacji Harcerskiej – Bieszczady 40".

Tam pracował wspólnie z młodzieżą a w wolnych chwilach zabierał ją na niedługie wycieczki turystyczne, których celem były m.in. połoniny, Wetlina, Ustrzyki Dolne i Górne, Stuposiany, Otryt oraz Tarnica. W tym też czasie został członkiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego – Oddziału Miejskiego im. Mariana Sydowa w Toruniu, deklarując pracę społeczną jako współopiekun Koła PTTK przy Zasadniczej Szkole Budowlanej. Równocześnie, zaczął organizować obozy wędrowne dla młodzieży szkolnej, w większości po terenach górskich i podgórszych "deptając" kolejno: Bieszczady, Beskid Niski, Gorce, Góry Świętokrzyskie, Karkonosze i Sudety oraz upowszechniać turystykę kwalifikowaną. Po kilku latach tradycyjnego uczestniczenia z młodzieżą w organizowanych imprezach przez Oddział, włączył się w organizację imprez dla dzieci i młodzieży szkolnej, zaczynając w sposób tradycyjny "od chochli", czyli od wydawania posiłków podczas imprezy. Stopniowo coraz intensywniej angażował się w organizację każdej wycieczki i imprezy turystycznej organizowanej przez Oddział Miejski PTTK w Toruniu; zaczął przygotowywać i prowadzić trasy, obsługiwać sekretariat, potwierdzać przejścia, organizować konkursy krajoznawczo-turystyczne, co oznaczało, że dojrzał do stania się jednym z nas – członków kadry programowej Towarzystwa. Pamiętam Jego podniecenie i zdenerwowanie w momencie podejścia do egzaminu na przodownika turystyki pieszej, a także uczucie ulgi i zadowolenia po ogłoszeniu wyników. Uprawnienia te otrzymał w 1990 roku, wówczas "rozwinął skrzydła" i był na każdej wycieczce i imprezie organizowanej przez Oddział. Zwykle prowadził dzieci i młodzież wybranymi przez Siebie trasami, po to aby pokazać jej walory krajoznawcze, swoje gawędy dodatkowo wspomagał informacjami krajoznawczymi, które przygotowywał. Współorganizował popularne rajdy "Topienia Marzanny", zloty "Piezonego Ziemniaka", Ogólnopolskie Zloty Licealistów, oraz Zloty Turystyczne na Pojezierzu Brodnickim. Aktywnie

uczestniczył w przygotowaniach do eliminacji wojewódzkich Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego oraz Ogólnopolskich Wysokokwalifikowanych Rajdów Piesznych w 1991 i 1997 roku, podczas tych ostatnich prowadził kilkudniowe trasy. W 1994 roku został przewodnikiem turystyki motorowej, a od 1998 roku Społecznym Opiekunem Zabytków, sprawując opiekę nad kilkoma dworami i fortyfikacjami toruńskimi.

W 1999 roku wykazał się odpowiednią wiedzą krajoznawczą i otrzymał uprawnienia instruktora krajoznawstwa regionu. Fascynowała Go historia dworów ziemiańskich i wkrótce przejął organizację wycieczek "Poznajemy pałace i dwory ziemi chełmińskiej", podczas których wykazywał się wiedzą dotyczącą historii obiektu oraz jego właścicieli. Mało tego, poprzez własne kontakty, starał się aby zwiedzany obiekt mógł być udostępniony w trakcie wycieczki dla turystów. Zawiązał trwałe przyjaźnie z właścicielami i użytkownikami zabytkowych obiektów. W 2004 roku aktywnie współorganizował Centralny Zlot Aktywu Krajoznawczego w Toruniu, w 2005 roku finał centralny Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego w Bachotku, a w 2010 roku Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy – Poznajemy Ojcowiznę w Toruniu. Poza tym znajdował czas na poznawanie regionu i kraju, intensywnie zdobywając regionalne i ogólnopolskie odznaki krajoznawcze (łącznie 60).

Romek przez lata społecznie weryfikował zdobywane odznaki turystyki pieszej i motorowej. Był również wieloletnim członkiem Oddziałowej Komisji Rewizyjnej. Mimo różnych obowiązków pełnił rolę ambasadora Oddziału podczas licznie organizowanych centralnych imprez turystyczno-krajoznawczych.

Za działalność społeczną w Towarzystwie otrzymał srebrną i złotą Odznakę Honorową PTTK, złotą odznakę "Za Opiekę nad Zabytkami", odznakę "Za Zasługi dla Turystyki", Medal Komisji Edukacji Narodowej oraz Złoty Krzyż Zasługi RP.

Nie byłbym do końca szczerzy, gdybym pominął jeszcze jedną pasję Romka, mianowicie etap przygotowywania uczniów do eliminacji wojewódzkich i centralnych w zawodach murarz, malarz i posadzkarz, którymi żył od 1977 roku do teraz. Ponad 30rotnie jego zespół był laureatem eliminacji centralnych, kilkakrotnie też Jego wychowankowie zajmowali pierwsze miejsca, czyniąc Jemu, szkole i Toruniowi wielki splendor.

Na czym polegała niezwykłość Romka?

Przede wszystkim był osobą niezwykle pogodną, serdeczną i skromną, nie żądną tytułów ani zaszczytów, realizującą powierzone na codzień zadania. Był autorytetem dla młodszej części naszej kadry, która próbowała Go naśladować. Był także zaangażowanym działaczem społecznym, naszym kolegą i przyjacielem, jednym z filarów Oddziału Miejskiego PTTK, na którego zawsze można było liczyć, nawet w najmniej nieprzewidzianych sytuacjach. Wiedza teoretyczna i praktyczna w zakresie turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa, którą posiadał stawiała Go w rzędzie wybitnych działaczy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w kraju. 10 lat temu Romek w uznaniu poniesionych zasług został Członkiem Honorowym PTTK.

Romku, spokojnie wędruj po Niebieskich Szlakach.

Cześć Twojej Pamięci!

Fot. Tadeusz Perlik

Krystian GRAJCZAK

Wspomnienie o Tadeuszu

Tadeusz Gajda urodził się 6 lipca 1949 roku w Kraśzewicach. Turystykę zaczął uprawiać jako uczeń Technikum Materiałów Wiążących w Opolu, gdzie wstąpił 20.03.1965 roku do PTTK. Od 1969 roku związany był pracą zawodową w JW 1125 w Gnieźnie.

Od 1969 roku był członkiem PTTK Oddział Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie oraz od 1976 roku członkiem Klubu Górskiego PTTK „Ornak” im. ks. T. Hanelta. W swych działaniach wykorzystuje zdobyte uprawnienia przewodnika turystyki górskiej, przewodnika turystyki pieszej, przewodnika turystycznego terenowego. Jego

działalność związana głównie była z turystyką pieszą i górską. Uprawnienia Przewodnika Turystyki Pieszej uzyskał w 1976 roku.

Brał udział, jako wolontariusz, przy organizacji jednego z najważniejszych wydarzeń i przedsięwzięć PTTK – V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, który odbył się w Gnieźnie w 2000 r. Był odpowiedzialny za organizację stoiska pocztowego.

Był współorganizatorem imprez turystycznych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, które odbywały się w Gnieźnie: w 2013 r. – 60. Wielkopolski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej i Wojewódzka Narada Aktywu TP; w 2014 r. – 57. Ogólnopolski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej; w 2016 r. – Ogólnopolski Rajd Pieszy w 1050. rocznicę Chrztu Polski.

Pomysłodawca i współrealizator w latach 1979-1989 „Gnieźnieńskich Rajdów Sprawnościowych”. Inicjator i organizator „Rajdów Piastowskich” w latach 1979-1991 i w latach 2011-2022 był komandorem rajdu „Śladami Starej Baśni”. Ponadto wspierał organizację rajdów: „Zimowych”, „Jesień na Ziemi Gnieźnieńskiej”, „Na spotkanie jesieni w Czarniejewie”, „Jesienna wędrówka Pamięci Kazimierza Helmińskiego”, „Niepodległości” i „Mikołajkowych”.

W latach 1994-2022 był współorganizatorem rajdów pieszych organizowanych przez Oddział PTTK w Gnieźnie w tym cyklicznych rajdów ogólnopolskich: „Drogą Świętego Wojciecha”, „Gniezno 2000”, „Rajdów Królewskich” i „Śladami Historii”.

W sumie był komandorem 28 rajdów Oddziałowych a w 91 rajdach brał udział jako prowadzący trasy i weryfikator książeczki OTP.

Od 2011 r. współorganizator imprez i rajdów integracyjnych dla osób niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie, zrzeszonych w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Gnieźnie i Kłecku. Jako czynny krajoznawca propagował oraz kultywował tradycje patriotyczne wśród młodego pokolenia, szerząc wiedzę o Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919, historii państwa polskiego, w tym miasta Gniezna.

Członek Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej w latach 1989-2005; w latach 1993-2005 przewodniczący tejże Komisji. Ponownie był członkiem Komisji w latach 2017-2023.

W latach 1995-2023 był członkiem Terenowego Referatu Weryfikacyjnego Odznaki Turystyki Pieszej. Od roku 2013 do 2023 roku był przewodniczącym TRW OTP.

Tadeusz Gajda był autorem monografii „65 lat turystyki na Ziemi Gnieźnieńskiej 1933-1998” i „70 lat zorganizowanej turystyki na Ziemi Gnieźnieńskiej 1933-2003”. Był również jednym z autorów książki pt. „Zarys historii Oddziału PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie. Lata 1933-2008” i „85 lat PTK i PTTK w Gnieźnie dla Niepodległej” – 2018 r.

Za działalność społeczną został odznaczony: Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2011), Honorowym Dyskiem WKKFiT w Poznaniu (1980), Medalem „XII wieków Gniezna” (1998), Medalem Milenium Zjazdu Gnieźnieńskiego - Powiat Gnieźnieński (2000),

Medalem Stanisława Pawłowskiego w 100-lecie Krajoznawstwa Polskiego (2008) i Medalem Koronacyjny Miasta Gniezna (2011).

Otrzymał również odznaczenia PTTK: Srebrną Honorową Odznakę PTTK (1980), Złotą Honorową Odznakę PTTK (1991), Odznakę „25 lat w PTTK” (1994), Medal Pamiątkowy 50-lecia PTTK (2001), Medal 50-lecia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK w Warszawie (2002), Srebrną Odznakę Zasłużony w Pracy PTTK Wśród Młodzieży (2008), Odznakę „50 lat w PTTK” (2015), Medal Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK w Krakowie (2016), Medal Franciszka Jaśkowiaka - Za Zasługi dla Rozwoju Turystyki i Krajoznawstwa w Wielkopolsce (2016), Złotą Odznakę Zasłużony w Pracy PTTK Wśród Młodzieży (2018). Za swoją działalność otrzymał Tytuł Honorowego Przewodnika Turystyki Pieszej.

Był świetnym organizatorem, służył doświadczeniem i dobrą radą a w trudnych sytuacjach górskich zachowywał spokój i opanowanie.

Zmarł 16 grudnia 2023 roku w Trydencie we Włoszech.

Cześć Jego Pamięci!

Fot. ze zbiorów Mikołaja Majewskiego

Tomasz MICHAŁOWSKI

Tradycje w Gminie Jabłonna

Pomimo upalnej soboty 26 sierpnia 2023 r., dziewięcioro niezawodnych turystów wyruszyło na trasę wycieczki Komisji Turystyki Pieszej Oddziału PTTK "Mazowsze". Reprezentowane były Koła: *Traper* (2 os.), *Emilka* (3 os.) i *Terenowe* (1 os.) oraz Klub Ochrony Przyrody *Kampinos* (2 os.). Jeden uczestnik niezrzeszony podczas wycieczki jest aktualnie członkiem Koła *Emilka*.

Szliśmy odcinkiem od Jabłonna do Chotomowa czarnego Szlaku Polski

Walczącej ustanowionego przez powiat legionowski.

Tereny powiatu były świadkiem zmagania o niepodległość Polski od czasów napoleońskich aż do czasów NSZZ „Solidarność”. Legionowo było drugim i jedynym poza stolicą miastem, w którym wybuchło Powstanie Warszawskie 1944 r. Szlak powstał z inicjatywy kombatantów Światowego Związku Żołnierzy AK, a ufundowany przez władze samorządowe. Udział w projektowaniu szlaku miało Muzeum Historyczne w Legionowie i Oddział PTTK „Mazowsze” (Rafał Modzelewski). Wytoczony został na terenie miasta Legionowa (ok. 24 km) i powiatu poza miastem (ponad 140 km). Podzielony jest na odcinki oznaczone kolorami. Jest ustanowiona trzystopniowa odznaka szlaku. Materiały drukowane (mapy, przewodniki, książeczki) oraz odznaki są dostępne nieodpłatnie.

Pierwszym miejscem na Szlaku Polski Walczącej był cmentarz parafialny w Jabłonie, Są na nim mogiły oraz tablice upamiętniające ofiary II wojny światowej. Warto zatrzymać się przy miejscu spoczynku Stanisława Bzury mającego innego rodzaju zasługi.

Wspierany przez żonę, społecznik, działał na rzecz rozwoju kulturalnego Jabłonna - założył amatorski teatr z miejscowych mieszkańców, dochody z występów były przeznaczane

na cele charytatywne. Pionier uprawy winorośli w Polsce. Założył winnicę na ziemi подарowanej przez hr. Potockiego i produkował wino nie ustępujące jakością najlepszym winom z Włoch czy Francji. Publikował o winiarstwie w polskich warunkach przed i po II wojnie światowej.

Trasa wycieczki jest atrakcyjna krajoznawczo - miejsca inspirujące do poznania historii regionu jak również geografii i przyrody Kotliny Warszawskiej, której częścią jest bardziej znana Puszcza Kampinoska. Przejście przez Rezerwat Jabłonna wymagało pokonywania powalonych drzew i innych przeszkód, jak to bywa w rezerwach. Była też okazja wspinania się na piaszczyste wydmy, dodatkową uciążliwość w ten upalny dzień.

Nic więc dziwnego, że pierwszą czynnością po dotarciu do celu wycieczki w Dąbrowie Chotomowskiej było schłodzenie się wodą na podwórzu gościnnych gospodarzy, Grażyny i Czesława Derlacz. Jest to miejsce zachowania kultury niematerialnej, tradycyjnego święcenia pokarmów, uznanego wpisem na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego MKiDN.

Pierwsza pisana informacja o wsi, zwanej wtedy Dąbrowa, znana autorowi niniejszego artykułu, pochodzi ze Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego wydanego w 1880 r. Początkowo wieś zamieszkiwali Niemcy, prawdopodobnie wywodzący się z osadników olenderskich na terenach bliżej Wisły, m.in. Rajszewa. Jeszcze w latach 20. XX w. było 6 gospodarstw niemieckich. Polacy osiedlali się tu prawdopodobnie od przełomu XIX i XX w. kupując ziemię od Niemców. Wieś do lat 60. XX w. zamieszkiwało tylko kilka skoliigaonych

rodzin. Były więc warunki do przetrwania obyczaju święcenia pokarmów przynoszonych do domu jednego z gospodarzy przez przybyłego księdza parafialnego. Zwyczaj taki poprzedza aktualnie powszechnie stosowany – święcenia w kościele. Tutejszą osobliwością jest przetrwanie obyczaju pomimo bliskości aglomeracji warszawskiej.

Ostatnia część programu, prezentacje historii mówionej Dąbrowy Chotomowskiej i dwóch relacji z tradycyjnego święcenia pokarmów odbyła się w jednej z najstarszych we wsi stodole przystosowanej aktualnie do spotkań. Gospodarze dzielili się opowiadaniem o dawnym życiu wsi, która miała charakter rolniczy do lat 90. XX w.

Źródła:

- Szlak Polski Walczącej <https://szlak.powiat-legionowski.pl/>
- Katarzyna Kuligowska, *Jabłonna Augusta*, 2018
- Jacek Szczepański, Powiat legionowski. Przewodnik subiektywny, 2011
- Czesław Derlacz, Robert Kostecki, Tomasz Michałowski. *Dąbrowa Chotomowska z pamięci*, 2017

Fot. Tomasz Michałowski

Tadeusz PERLIK

66. Ogólnopolski Zlot Przodowników TP PTTK Toruń 14-17.09.2023 r.

Organizatorem Zlotu był: Oddział Miejski PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu.

Komitet Organizacyjny

- Komandor Zlotu – Andrzej Cyrwus
- Wicekomandor ds. programowych – Tadeusz Perlik
- Sekretariat imprezy – Hanna Czech, Izabela Miłoszewska
- Administrator strony Oddziału – Zdzisław Grabowski
- Prezes Zarządu Oddziału – Henryk Miłoszewski
- Członkowie: Dorota Dobrańska, Teresa Karasiewicz, Grzegorz Karasiewicz, Jacek Orłowski, Feliks Paraszewicz, Wojciech Pydyn, Marek Ruciński
- autor znaczka zlotowego – Ryszard Dorożyński

Współorganizatorami Zlotu byli:

- Zarząd Główny PTTK w Warszawie,
- Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK w Warszawie,
- Archiwum Państwowe w Toruniu,
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska w Toruniu,
- Muzeum Okręgowe w Toruniu,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu.

Celem Zlotu było:

- promocja Szlaku Kopernikowskiego na obszarze woj. kujawsko – pomorskiego,
 - upowszechnianie turystyki kwalifikowanej jako formy czynnego wypoczynku,
 - zdobywanie odznak turystycznych i krajoznawczych, w tym odznak „Znam Toruń,” „Miłośnik Twierdzy Toruń” oraz OK Województwa Kujawsko - Pomorskiego,
 - rozszerzenie uprawnień Przodowników TP PTTK,
 - wymiana doświadczeń i integracja środowiska turystów pieszych,
 - upowszechnianie turystyki pieszej i krajoznawstwa.
- Zakwaterowanie i wyżywienie uczestników Zlotu było w:
- Domie Studenckim (DS 6) UMK w centrum Torunia przy ul. Słowackiego 1/3, w pokojach dwuosobowych.
 - Wyżywienie w stołówce „Obiadownia” w DS 6.
 - Sekretariat Zlotu dla uczestników znajdował się w DS 6.

Ramowy Program 66 Ogólnopolskiego Zlotu PTP PTTK:

Dzień 14 września (dzień przedzlotowy): prelekcje-pokazy, zwiedzanie fortów, Toruń nocą.

Dzień 15 września: zwiedzanie Torunia, otwarcie i obrady zlotowe, nocna panorama Torunia.

Dzień 16 września: wycieczki zlotowe i biesiada turystyczna.

Dzień 17 września: msza św., zakończenie zlotu i dalsze zwiedzania Torunia.

Krajoznawczy opis zlotu:

Zlot odbył się zgodnie z przedstawionym w Regulaminie programem imprezy. W środę w godzinach popołudniowych do bazy przybyli pierwsi uczestnicy Zlotu.

W czwartek 14 września sekretariat przyjmował kolejnych uczestników i wydawał materiały Zlotowe. W tym przedzlotowym dniu uczestnicy w grupach wzięli udział w spotkaniach-pokazach: w Książnicy Kopernikańskiej, Muzeum Informatyki i Archiwum Państwowym. Po szczególne grupy pilotowali: Hanna Czech, Teresa Karasiewicz i Tadeusz Perlik. Po obiedzie

uczestnicy pod przewodnictwem Mariana Rochnińskiego i Feliksa Paraszkiwicza udali się na zwiedzanie Fortu I i Fortu II – trasa do Odznaki „Miłośnik Twierdzy Toruń”. Po kolacji odbyły się obrady KTP ZG PTTK (dla członków komisji) oraz dla uczestników spacer „Toruń nocą” – Fontanna Cosmopolis.

W piątek 15 września w dalszym ciągu sekretariat (H. Czech, I. Miłoszewska i A. Cyrwus) przyjmował uczestników i wydawał materiały Złotowe. Po śniadaniu uczestnicy w grupach z przewodnikami udali się na zwiedzanie Torunia (opiekowali się nimi: Teresa i Grzegorz Karasiewicz oraz Hanna Czech). Po obiedzie uczestnicy udali się do Ratusza Staromiejskiego gdzie w Sali Mieszkańskiej odbyło się otwarcie 66. Ogólnopolskiego Zlotu PTP PTTK. Otwarcia dokonał Prezes OM PTTK w Toruniu – Henryk Miłoszewski oraz Przewodniczący KTP ZG PTTK Konrad Majewski. Podczas otwarcia wystąpił Jacek Trzoch członek ZG PTTK oraz dr Michalina Duda, która wygłosiła referat zatytułowany „Ślady Mikołaja Kopernika w Toruniu”.

Po uroczystym otwarciu Zlotu uczestnicy mieli okazję zwiedzić w ratuszu nowo otwartą wystawę „Misterium słońca, Kopernik syn Renesansu”. Po jej obejrzeniu na dziedzińcu ratusza została wykonana fotografia uczestników Zlotu. Następnie przewodnicy przeszli do Collegium Maius, w którym odbyły się obrady w 4 zespołach tematycznych:

- Zespół 1 „Tematyka historyczna w turystyce pieszej” – Cezary Król
- Zespół 2 „Zespół ds. szlaków i znakarzy” – Konstancjusz Mojżysz
- Zespół 3 „Zespół ds. szkoleń i przodowników TP” – Ewa Bosacka i Marcin Czerwiński
- Zespół 4 „Zespół ds. imprez centralnych” – Paweł Kowalczyk

Po powrocie do bazy po kolacji odbyły się egzaminy przodownicze (1 osoba) a po nich spacer „Toruń nocą” – po Starówce z możliwością obejrzenia zza Wisły panoramy Torunia. Uczestników prowadzili: Jacek Orłowski, Tadeusz Perlik i Wojciech Pydyn.

W sobotę 16 września uczestnicy po spożyciu śniadania udali się na wycieczki Złotowe. Do wyboru mieli: wycieczkę pieszą po Twierdzy Toruń (Muzeum Twierdzy Toruń – pierścień wewnętrzny – Fort Jakuba); prowadził ją Marian Rochniński.

Dwie wycieczki autokarowe:

Toruń – Zamek Bierzgłowski – Piwnice – Golub-Dobrzyń – Płonne – Szafarnia – Toruń; prowadzili ją: Teresa Karasiewicz i Jacek Orłowski.

Toruń – Zamek Bierzgłowski – Bierzgłowo – Piwnice – Chełmża – Toruń Planetarium; prowadzili ją: Dorota Dobrańska i Hanna Czech

Po powrocie do bazy w DS. 6 odbyła się biesiada turystyczna a po niej indywidualne już wyjście uczestników na toruńską starówkę na piwo i lody piernikowe.

W niedzielę 17 września chętni uczestnicy Zlotu udali się rano do katedry św. Janów na mszę świętą odprawioną w intencji Przodowników TP. Po śniadaniu w Collegium Maius w reprezentacyjnej Sali odbyło się zakończenie 66. Ogólnopolskiego Zlotu PTP PTTK. Prowadził je Przewodniczący KTP ZG PTTK Konrad Majewski. Podczas spotkania przekazano sprawozdania z zespołów tematycznych, były wystąpienia uczestników i pozytywna ocena kończącego się 66. Ogólnopolskiego Zlotu PTP. Na zakończenie przekazano „laskę złotową” następnemu organizatorowi – Oddziałowi PTTK Ursus w Warszawie. Po zakończeniu chętni dysponujący czasem poszli jeszcze na zwiedzanie Torunia z przewodnikiem Dorotą Dobrańską. W 66. Ogólnopolskim Zlocie PTP PTTK w Toruniu udział wzięły 104 osoby.

UCZESTNICY 66 OGÓLNOPOLSKIEGO ZLOTU PTP NA DZIEDZIŃCU RATUSZA W TORUNIU

Fot. H. Czech, Grzegorz i Teresa Karasiewicz, J. Orłowski i T. Perlik

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Rodzinny Rajd Pieszy wokół Żarnowa

W sobotę 23 września 2023 r. Oddział PTTK w Żarnowie, zorganizował kolejny już „Rodzinny Rajd wokół Żarnowa”, w ramach X Międzypokoleniowej Sztafety Turystycznej PTTK zainicjowanej przez ZG PTTK w Warszawie. Patronat honorowy nad rajdem sprawował wójt Gminy Żarnów dr Krzysztof Nawrocki, który uczestniczył w uroczystym zakończeniu imprezy w miejscowym Domu Kultury. Rajd rozpoczął się na parkingu przy Szkole Podstawowej w Żarnowie, skąd prowadziła trasa przez Trojanowice, Topolice do Żarnowa. Jak zawsze rajd odbywa się na krótkiej trasie okrężnej nie wymagającej dodatkowo

wego transportu na dojazd. W tym roku było to tylko pięć kilometrów, organizatorzy mają na względzie fakt, że uczestniczą w rajdzie przede wszystkim małe dzieci z rodzicami. Sobota przywitała nas deszczem i z tego powodu kilkanaście osób nie pojawiło się na starcie. Zgłoszone zostały trzy drużyny szkolne PTTK z Białaczowa, Miedznej Drewnianej i Żarnowa oraz turyści indywidualni, w sumie 124 osoby: 88 dzieci i 36 osób dorosłych. Wśród dorosłych znaleźli się nauczyciele – opiekunowie dzieci, rodzice (15 mam i 3 ojców), 2 babcie i 1 wujek. Na starcie wydane zostały napoje i batony na drogę.

Rajd prowadzony był przez Barbarę Kalinowską i Sabinę Kubiszewską, obydwie są przewodniczkami turystyki pieszej z dużym doświadczeniem. Były też, tak jak w poprzednich latach, mamy z małymi dziećmi w wózekkach. Po dojściu do Domu Kultury w Żarnowie, odbył się konkurs krajoznawczy o Żarnowie, w którym I miejsce zajęła Magdalena Kozińska z Żarnowa, II miejsce Bartosz Chałubiński z Białaczowa oraz III miejsce Zuzanna Kędziora z Miedznej Drewnianej. Laureaci konkursu otrzymali nagrody. Wszyscy uczestnicy rajdu dostali certyfikaty zaprojektowane przez ZG PTTK w Warszawie a następnie odbyło się losowanie upominków w ramach „Rajdowego toto-lotka”. Wyróżnieni zostali także czterej najmłodsi uczestnicy, w tym najmłodsza w dziejach żarnowskich rajdów Ola Szołowska mająca 1 miesiąc i 2 tygodnie, która w wózekku przejechała całą wyznaczoną trasę. Wszyscy opiekunowie dzieci i rodzice, obdarowani zostali drobnymi upominkami. Drużyny rajdowe otrzymały też pamiątkowe dyplomy podpisane przez wójta gminy i prezesa ZO PTTK w Żarnowie. Podziękowania należą się członkom ZO PTTK, kierownik Gminnej Biblioteki Pu-

blicznej, wójtowi gminy Żarnów, opiekunom szkolnych kół PTTK i rodzicom, dzięki którym imprezę uznać możemy za udaną pomimo niesprzyjających warunków atmosferycznych. Dokumentację fotograficzną rajdu zawdzięczamy koleżankom: Barbarze Kalinowskiej i Magdzie Szołowskiej.

Fot. B. Kalinowska i M. Szołowska

Mateusz KAPITAN

Jubileuszowy Zjazd z okazji 115. rocznicy powstania Oddziału Lubelskiego PTK oraz prace znakarskie na szlaku im. PTK w Lublinie

7 października 2023 r. w gościnnych progach Muzeum Wsi Lubelskiej odbył się Jubileuszowy Zjazd z okazji 115. rocznicy powstania Oddziału Lubelskiego PTK pod Honorowym Patronatem Dyrektora Muzeum Wsi Lubelskiej. W Zjeździe wzięli udział:

- Pani Bogna Bender-Motyka – Dyrektor Muzeum Wsi Lubelskiej;
- Kol. Tadeusz Sobieszek – Honorowy Członek PTTK, Honorowy Członek Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie;
- Kol. Mieczysław Kseniak – Honorowy Członek Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie, emerytowany Dyrektor Muzeum Wsi Lubelskiej;
- Kol. Andrzej Wasilewski – Prezes Zarządu Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie;
- Członkowie Władz Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie;
- Przedstawiciele Zarządów Kół i Klubów zrzeszonych w Oddziale Miejskim PTTK w Lublinie;
- Członkowie Kół: „Trasy” przy MPK w Lublinie, Klubu Organizatorów Turystyki i Krajoznawstwa, Koła Przewodników Miejskich i Terenowych im. Mikołaja Stanisława Pajdowskiego, Klubu Turystyki Pieszej „Niezależni”, Klub Turystyki Pieszej „Krwinka” z Poniatowej, Koło "Żurawie", Szkolnego Koła Krajoznawczo-Turystycznego „Łazik”, Klubu Turystyki Kajakowej „Ciernik”, Szkolnego Koła Krajoznawczo-Turystycznego w Terpentynie – Dzierzkowicach, Szkolnego Koła Krajoznawczo-Turystycznego "Semafor".

Jubileuszowy Zjazd odbył się nie tylko z okazji 115. rocznicy powstania Oddziału Lubelskiego PTK, ale również z okazji 25-lecia istnienia szlaku im. PTK na terenie Muzeum Wsi Lubelskiej. Dokładnie z okazji 25-lecia zrodzenia się idei utworzenia szlaku, a 24. rocznicy jego otwarcia. Na Zjazd przybyły dwie grupy:

Pierwsza prowadzona przez Kol. Marcina Smyka – Prezesa Koła „Trasy” przy MPK w Lublinie, która przybyła od północy niebieskim szlakiem „Doliny Ciemięgi” Lublin ul. Zabytkowa – Lublin Skansen. Przejście na trasie: Lublin ul. Sławinkowska (pętla autobusowa) - Lublin Skansen.

Druga grupa prowadzona przez Kol. Grzegorza Szramowiata przybyła od zachodu czerwonym szlakiem „Wyżynnym” Kazimierz Dolny – Lublin. Przejście na trasie: Dąbrowica (pętla autobusowa) - Lublin Skansen.

Komisja Turystyki Pieszej Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie składa serdeczne podziękowania Przewodnikom za poprowadzenie grup. Bez nich Złaz nie mógłby się odbyć.

W okresie od lipca do października 2023 roku dokonano odnowienia szlaku koloru zielonego (LU-5567-z) powstałego w 1999 roku. Dnia 18 września 1999 roku w 90. rocznicę powstania Oddziału Lubelskiego PTK nadano mu imię „POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO”. Utworzenie szlaku wpisało się w Sejmik Przedkongresowy „Gnieźno 2000”. Dzięki dużemu zaangażowaniu Honorowego Członka Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie Kol. Mieczysława Kseniaka – ówczesnego Dyrektora Muzeum Wsi Lubelskiej, Andrzeja Wasilewskiego – Prezesa Zarządu Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie oraz znakarzy: kol. Andrzeja Suskiego, śp. Jerzego Zakrzewskiego oraz śp. Ryszarda Bałabucha, mogły odbyć się prace znakarskie. Uroczystego otwarcia szlaku dokonali: Kol. Tadeusz Sobieszek - ówczesny Prezes Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK, Kol. Mieczysław Kseniak - ówczesny Dyrektor Muzeum Wsi Lubelskiej oraz Prezes Zarządu Głównego PTTK Kol. Janusz Zdebski. Otwarcie miało charakter symboliczny poprzez uścisk dłoni Kol. Mieczysława Kseniaka i Kol. Janusza Zdebskiego i przecięcie ich dłoni jako symbolicznej wstęgi przez Kol. Tadeusza Sobieszka. Moment ten uwieczniony został na fotografii zamieszczonej w broszurze informacyjnej, którą otrzymali uczestnicy Złazu.

Komisja Turystyki Pieszej na spotkaniu znakarskim przedstawiła propozycję odnowienia zielonego szlaku im. PTK na terenie Muzeum Wsi Lubelskiej i wpisania tego przedsięwzięcia w obchody 115. rocznicy powstania Oddziału Lubelskiego PTK. Propozycję zaakceptowano jednogłośnie, a następnie przeprowadzono rozmowę z Dyrekcją Muzeum Wsi Lubelskiej. Pani Dyrektor Bogna Bender-Motyka z wielką otwartością przychyliła się do realizacji projektu. Uzgodniony przez obie strony przebieg szlaku umożliwił znakarzom wykonanie prac znakarskich. W związku z rozwojem Muzeum prace polegały nie tylko na jego odnowieniu, ale też na wprowadzeniu pewnych zmian i poprowadzenia go przez wszystkie sektory etnograficzne w Muzeum. Od 2023 roku szlak jest jednokierunkowy. Dokonano odnowienia tablicy informacyjnej, wykonano 4 drogowskazy. Wszelkie prace zostały wykonane społecznie przez znakarzy: Kol. Ewę Kaczmarzewską (przewodnika po Muzeum Wsi Lubelskiej), Kolegów Mateusza Kapitana, Tadeusza Dawidka, Andrzeja Deputata i Zdzisława Rydza.

W 1999 roku przecinano symbolicznie uściśnięte dłonie, aby otworzyć szlak. W 2023 roku, w 115. rocznicę utworzenia PTK Oddziału Lubelskiego, dokonano ponownego jego otwarcia poprzez zamontowanie nowego drogowskazu przy bramie wejściowej do Muzeum. Drogowskaz zamontowali Pani Bogna Bender-Motyka – dyrektor Muzeum i Kol. Zdzisław Rydz - Honorowy Przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej OM PTTK w Lublinie.

Dalszą część, tj. zwiedzanie Muzeum, poprowadziła Kol. Ewa Kaczmarzewska – Sekretarz Komisji Turystyki Pieszej OM PTTK w Lublinie. Uczestnicy Złazu przy ognisku turystycznym otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz odznakę Złazu. Dyplom zaprojektował Kol. Zdzisław Rydz i Kol. Adam Krzysiek. Odznaka Złazu została zaprojektowana przez Kol. Zdzisława Rydza. W otoku znaczka znajduje się napis: "Muzeum Wsi Lubelskiej, Komisja Turystyki Pieszej Lublin". W środkowym polu znajduje się napis na drogowskazy szlakowym "Jubileuszowy Złaz z okazji 115. rocznicy powstania Oddziału Lubelskiego PTK" z datą 7 października 2023 r.

W otoku znajdują się logotypy PTTK i PTK. Organizatorzy przygotowali pieczęć Złazu przedstawiającą drogowskaz szlakowy z napisem: "Jubileuszowy Złaz z okazji 115. rocznicy powstania Oddziału Lubelskiego PTK, Lublin 7 października 2023". Umieszczone zostały logotypy: historyczny PTK, fragment grafiki PTTK - "Wędruj z nami" oraz logotyp Muzeum Wsi Lubelskiej. Ważnym punktem Złazu było wręczenie uprawnień nowo mianowanym Znakarzom oraz Przodownikom Turystyki Pieszej, którzy w ostatnim czasie rozszerzyli swoje uprawnienia o kolejne województwa. Kol. Zdzisław Rydz wygłosił referat o etapach organizacji Oddziału Lubelskiego PTK w pierwszych latach jego działalności.

Kol. Zdzisław Rydz i Kol. Mateusz Kapitan podjęli starania o wykonanie Odznaki Jubileuszowej, którą każdy z uczestników mógł nabyć w czasie Złazu. Na odznace w otoku znajduje się napis: "115 lat ODDZIAŁU LUBELSKIEGO, 1908 PTK - PTTK 2023". W środkowym polu widnieje Zamek Lubelski wkomponowany w granice województwa lubelskiego. W otoku znajdują się logotypy PTTK i PTK.

Więcej informacji oraz galeria zdjęć znajdują się na stronie Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie – ktp.lublin.pttk.pl

Zdjęcie archiwalne z otwarcia szlaku im. PTK w dniu 18 września 1999 r. Na zdjęciu przecięcie symbolicznej wstęgi otwierającej szlak. Zdjęcie ze zbiorów Tadeusza Sobieszka.

Otwarcie Złazu przez Kol. Andrzeja Wasilewskiego - Prezesa Zarządu OM PTTK w Lublinie i Kol. Mateusza Kapitana - Przewodniczącego Komisji Turystyki Pieszej OM PTTK w Lublinie.

Głos zabiera Kol. Mieczysław Kseniak - Członek Honorowy Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie, emerytowany Dyrektor Muzeum Wsi Lubelskiej.

Montaż pamiątkowego drogowskazu przez Panią Bognę Bender-Motykę - Dyrektorkę Muzeum Wsi Lubelskiej oraz Zdzisława Rydza - Honorowego Przewodniczącego Komisji Turystyki Pieszej OM PTTK w Lublinie.

Zdjęcie grupowe uczestników Złazu.

Podsumowanie Zjazdu przez Kol. Tadeusza Sobieszka - Członka Honorowego PTTK.

Pani Bogna Bender-Motyka - Dyrektor Muzeum Wsi w roli przewodnika.

Zdjęcie z pieszej wycieczki po Muzeum. Oprowadza Ewa Kaczmarzewska - Sekretarz Komisji Turystyki Pieszej OM PTTK w Lublinie.

Uczestnicy Złazu w sektorze "Powiśle".

Fot. Zdzisław Rydz, Jacek Zdenicki

Piotr KOWALSKI
Rajd Pamięci

Dwunasta edycja Rajdu „Śladami I Wojny Światowej” odbyła się 21 października 2023 r. Organizatorem był Klub Turystyki Pieszej „KRWINKA” z Poniatowej (woj. lubelskie). Założycielami Klubu są poniatowscy krwiodawcy. Rajd miał charakter samochodowo-pieszy, a jego trasa przebiegała przez: Opatów, Ujazd, Konary, Klimontów i Góry Pęczowskie.

W Opatowie rozpoczęto zwiedzanie od Bramy Warszawskiej, obok której znajdują się upamiętnienia wydarzeń związanych z Powstaniem Styczniowym. Następnie kolegiata św. Marcina ze słynnym Lamentem opatowskim. Opatów pożegnaliśmy wizytą na cmentarzu wojennym z lat 1914-1915. Łącznie pochowanych jest tu ponad 900 żołnierzy ze wszystkich armii biorących udział w wojnie. W środkowej części nekropolii usytuowany jest grób kpt. Franciszka Pęk-szyca, dowódcy 4 Kampanii IV Batalionu I Brygady Legionów. Symbolicznym zniczem uczciliśmy pamięć poległych.

Ujazd to przede wszystkim pałac Krzyżtopór. Do czasu powstania Wersalu największy pałac ówczesnej Europy. Zniszczony przez Szwedów w czasie Potopu, dokonał żywota w czasie Konfederacji Barskiej, gdzie schronienie powstańcy.

Konary to oczywiście miejsce słynnej bitwy, w czasie której rodziła się legenda Legionów i samego Piłsudskiego. To tu żołnierz polski wykazał się hartem ducha, odwagą i bitnością. Za co zapłacił ofiarą ponad 150 poległych. W czasie kolejnych potyczek ujawniły się talenty

dowódcze późniejszego Marszałka Józefa Piłsudskiego, ówczesnego ppłk. K. Sosnkowskiego, mjr. E. Rydza Śmigłego czy Stefana Roweckiego. Do legendy przeszedł bohaterski sierżant Stanisław Czaderski, którego pięcioosobowy patrol wziął do niewoli setkę Rosjan. Miejsce bitwy upamiętnia głąz z pamiątkową tablicą. Również tu pozostawiliśmy światełko pamięci.

Klimontów – prywatne miasto związane z rodem Ossolińskich, powitało nas widocznymi z daleka, zabudowaniami klasztoru. Ale centrum miasteczka zdominowała bryła kolegiaty św. Józefa. Wejścia na teren świątyni strzeże obelisk, poświęcony 49 poległym Powstańcom Styczniowym.

Ostatnim etapem Rajdu były Góry Pęczowskie. Znajduje się tu pięć cmentarzy wojennych z lat 1914-1915, z głównym ozdobionym okazałym pomnikiem. Cmentarz otoczony jest kamiennym murem. Żołnierze polegli w bitwie pod Konarami, pochowani są w zbiorowych mogiłach. Spoczywają tu m.in. prochy kpt. Herwin Piątka, zmarłego w wyniku odniesionych ran. Kazimierz Herwin Piątek zasłynął tym, że jako pierwszy wszedł wraz z Kampanią Kadrową, do Kielc.

Ostatnim akordem Rajdu była wizyta w gościnnych progach, nestora lubelskich aptekarzy, Pana Edwarda Stanka. Pan Edward, regionalista, historyk, gawędziarz, powitał nas osobiście sporządzoną „partyzancką” herbatką. Dopełnieniem było ognisko z tradycyjnym pieczeniem kiełbasek i ziemniaków.

Fot. Piotr Kowalski

Mateusz SARNA

Jubileusz Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno wpleciony w Jubileusz 70-lecia Oddziału PTTK Jaworzno, 21.10.2023 r.

W dniu 1 września 2020 r. Komisja Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno odnotowała 60-ty rok swojego istnienia. Nieco ponad 13 lat temu, 24 września 2010 r., podczas obchodów 50-tej rocznicy istnienia Komisji, Szanowny Kolega Julian Skaliński (PTP nr 357, HPTP nr 192) przybliżył w wielkim skrócie początki działalności Komisji, opowiadając, że stało się to za sprawą grupy Harcerzy, członków PTTK, którzy w dniu 1.09.1960 r. oficjalnie założyli Komisję. Najpierw uczestniczyli w imprezach turystyki pieszej, a w 1961 r. zorganizowali pierwszy rajd. Dalej, zajęli się wytyczaniem szlaków pieszych na terenie miasta Jaworzna, szkoleniem kadry i tak potoczyła się dalsza pięćdziesięcioletnia historia naszej KTP.

Jak dalece niekompetentny jestem, by pisać tu w imieniu wszystkich, którzy przede mną i koleżeństwem aktualnie działającym tworzyli naszą OKTP – niech podkreśli fakt, że pomimo iż jestem członkiem PTTK od 2001 r., to moje uczestnictwo w życiu organizacji jaką jest PTTK długo sprowadzało się jedynie do regularnego opłacania składek, a udział w nielicznych imprezach nie pozwolił mi na dobre poznanie doskonałej kadry, wspaniałych ludzi, którzy pośród nas byli, a których już nie ma – nie ma bo jedni odeszli już na wieczną wędrówkę, a drugich los pokusił do odejścia z aktywnego uczestnictwa w życiu Komisji Turystyki Pieszej. Ba, w życiu całego PTTK! Ale nie będę silił się tutaj na komentowanie tych wydarzeń. Ja mogę z pełną odpowiedzialnością powiedzieć, że organizacją życia i prac Komisji zajmuję się w mniejszym i większym stopniu od roku 2016, kiedy to w szeregi znakomitego koleżeństwa, Przodowników Turystyki Pieszej z Jaworzna i okolicznych miast (ponieważ podówczas w naszej KTP byli aktywni także Przodownicy TP z Chrzanowa, Mysłowic i Katowic), zaprosiła mnie ówczesna przewodnicząca – Szanowna Koleżanka, śp. Danuta Paderewska (zm. 23.09.2017). Egzamin na mianowanie Przodownikiem Turystyki Pieszej złożyłem w dniu 26.11.2017 r., w epicentrum bądź co bądź świetnych osiągnięć Komisji, pod przewodnictwem już innej osoby niż Kol. Danusia. Tyle tytułem wstępu.

Informacja o śmierci Kol. Paderewskiej w 2017 r., wewnętrzne perypetie Komisji w marcu 2019, zmiany w trakcie kadencji, zmiany i problemy po nastaniu kolejnej nowej kadencji – wszystko to jednak nie podcięło nam skrzydeł i działaliśmy nadal w szczególności ukierunkowani na turystykę pieszą dzieci i młodzieży szkolnej, chociaż tej „starszej młodzieży” wśród członków i pasjonatów na naszych rajdach także nie brakuje. Wiązało się to najpierw z wyborem osoby, która zostanie przewodniczącą/przewodniczącym Komisji – ostatecznie została nią kol. Krystyna Byrczek, a na swojego zastępcę wybrała Mateusza Sarnę, dotychczasowego drugiego wiceprzewodniczącego. Uzupełniliśmy także skład Terenowego Referatu Weryfikacyjnego OTP PTTK. A wszystko to zgrabnie – tak, aby nie został zakłócony rytm naszej pracy.

Nastał rok 2020. Mając w pamięci słowa Szanownego Kol. Juliana Skalińskiego wiedzieliśmy, że chcemy aby to był rok jubileuszowy przede wszystkim dla Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno. Organizacja jakiegokolwiek imprezy wydawała się oczywista,

Fot. 1. Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza PTTK Jaworzno „Śląska Piątka”. Projekt firmy POL-MET wg koncepcji Mateusza Sarny i Marka Koby.

a i zarazem prosta bo rok 2020 był także rokiem jubileuszu 70-lecia istnienia PTTK w ogóle. Zarząd naszego Oddziału planował małą uroczystość z tego tytułu, a rocznica KTP miała być na tych obchodach wyjątkowo podkreślona. Powołano Komitet organizacyjny Jubileuszu z ramienia OKTP w składzie stanowiącym prezydium Komisji: Byrczek Krystyna, Gajos Andrzej, Sarna Mateusz.

Zarząd Oddziału PTTK Jaworzno Uchwałą nr 4/XXXI/2020 z dnia 16.01.2020 r. zatwierdził regulamin Odznaki Turystyczno-Krajoznawczej PTTK Jaworzno „Śląska Piątka”, która powstała właśnie z okazji ww. jubileuszy, a ponadto miała na celu popularyzację uprawiania turystyki kwalifikowanej na trasach nizinnych szlaków turystycznych na terenie województwa śląskiego.

Ponadto, Zarząd Oddziału PTTK Jaworzno Uchwałą nr 17/XXXI/2020 z dnia 25.06.2020 r. zatwierdził także regulamin Odznaki Jubileuszowej Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno „60 Lat Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno 1960-2020”, która powstała także z okazji ww. jubileuszy, a ponadto miała na celu popularyzację rajdów turystyki pieszej organizowanych przez Komisję, Koła i Oddział w roku ich jubileuszu.

Rozpoczęto rozmowy i ustalenia, zlecono wybicie odznak; rozpoczęto promocję i weryfikację zgodnie z regulaminem „Śląskiej Piątki” oraz Odznaki Jubileuszowej KTP PTTK Jaworzno, gdzie z kolei ta miała być przyznawana automatycznie każdemu, kto uczestniczył w co najmniej ośmiu takich rajdach. Prowadzono w tym celu szczegółowy spis wszystkich uczestników rajdów, aby odznakę przyznać sprawiedliwie i natychmiast każdemu kto ów warunek spełnił. I tak aż do wyczerpania nakładu metalowego znaczka odznaki – bez planów na wykonanie kiedykolwiek dodatkowej partii.

Niestety – rok 2020 to także nagłe nadejście, jeszcze zimą, pandemii koronawirusa Sars-CoV-2 i związanych z tym ograniczeń, restrykcji, przymusowej izolacji, „lock downów” i różnych innych rzeczy, które położyły cień na powodzenie całego przedsięwzięcia. Nastanie lata dało nadzieję, że wszystko wróci do normy, ale jesień zweryfikowała plany i ambicje... Przesunięcie daty jubileuszu z miesiąca września na 12.12.2020 nie dało nic. Żadne spotkanie, żadna impreza, żaden jubileusz nie odbył się. Ww. odznaki z nami jednak zostały. Odznakę Jubileuszową sumiennie wydawaliśmy aż do końca, pierwszy nakład „Śląskiej Piątki” skończył się i zamówiono drugi, a weryfikacja odbywa się nadal. Wypisane wówczas wnioski na ewentualne odznaczenia naszych działaczy zostały chowane do szuflady i czekały na swój czas.

A ten czas nastał dopiero 21 października 2023 r., kiedy to w ATELier Kultury odbyły się oficjalne obchody jubileuszu 70-lecia istnienia Oddziału PTTK Jaworzno (utw. 1953 r.). Postanowiliśmy wykorzystać do granic możliwości ofiarowaną nam okazję. Z dużym wyprzedzeniem, bo już w 2022 roku Mateusz Sarna z śp. kol. Zbigniewem Jędrosem (zm. 21.08.2023) rozpoczęli pracę nad specjalnie na ten cel wykonanymi tablicami – służącymi do ekspozycji turystycznych znaczków rajdowych, których zbiór w KTP liczy pewnie kilkaset sztuk. A mamy znaczki kolekcjonowane od samego początku – od 1960 r., jednak te zbiory z początkowych lat są nieco skąpe. Dopiero począwszy od 2000 r. mamy możliwość wy-

Fot. 2. Odznaka Jubileuszowa KTP PTTK Jaworzno „60 Lat Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno 1960-2020”. Projekt firmy POL-MET wg koncepcji Mateusza Sarny i Marka Koby.

eksponować znaczek dokładnie z każdego rajdu, który odbył się pod banderą Komisji. Możliwość mamy taką tylko dlatego, że sumiennie na każdy rajd znaczki są zamawiane, a zaprzyjaźniona firma „Badge4u” z Jaworzna miesiąc w miesiąc je dla nas projektuje i wykonuje. W uznaniu zasług z tego tytułu, na wniosek ZO PTTK Jaworzno firma ta została wyróżniona Dyplomem Honorowym ZG PTTK „Za pomoc i Współpracę” bo warte jest zaznaczenia jeszcze to, że od okazji – do okazji, znaczki wykonuje się także dla innych Komisji

Fot. 3. Wystawa historycznych znaczków rajdowych KTP PTTK Jaworzno, fot. M. Sarna

działających przy oddziale, dla okolicznościowych imprez i konkursów organizowanych przez nie i współpraca ta trwa z powodzeniem od dobrych kilkudziesięciu lat. To co prawda rzecz niewielka, ale u członków Komisji wywołuje zawsze przyjemny uśmiech na twarzy bowiem na widok tych tablic natychmiast ożywiają wspomnienia o tym kto na którym rajdzie był, wspomniane są jakieś przygody, przeżycia... Mieliśmy okazję z kilkoma osobami na ten temat porozmawiać, pochwalić się nieco naszymi statystykami, bo to w końcu wprost przekłada się na ilość zorganizowanych rajdów, można to „pomacać”; przez pryzmat tych znaczków udało się także opisać krótko nasze dzieje przybyłej na jubileusz pani Natalii Czeleń – dziennikarce z miejscowego tygodnika społeczno-kulturalnego „Puls Jaworzna”.

Akcentem wspólnym dla Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej i Oddziałowej Komisji Krajoznawczej stała się wystawiona na kolejnej specjalnie na ten cel przygotowanej tablicy galeria naszej Regionalnej Odznaki Krajoznawczej PTTK Jaworzno „Miłośnik Ziemi Jaworzniczej”. Wspólny akcent to okres, kiedy Komisja Krajoznawcza w oficjalnej formie nie funkcjonowała przy oddziale, a promocją i weryfikacją ROK „MZJ” zajmowali się weryfikatorzy z Terenowego Referatu Weryfikacyjnego OTP PTTK.

Fot. 4. Odznaka Jubileuszowa 70 lat PTTK Jaworzno 1953-2023. Projekt firmy POL-MET wg koncepcji Zarządu Oddziału PTTK Jaworzno.

Fot. 5. Tablica z galerią Regionalnej Odznaki Krajoznawczej PTTK Jaworzno „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”, przygotował Maciej Berny, Komisja Krajoznawcza PTTK Jaworzno.

Skoro przy temacie odznak jesteście to warto tu wspomnieć trud członków Zarządu Oddziału włożony w zaprojektowanie i wyemitowanie okolicznościowej „blachy” wręczanej jako pamiątkę udziału każdemu z zaproszonych na jubileusz gości. Wspominam ją także dlatego, że podobnie jak wymieniona wcześniej Odznaka Jubileuszowa „60 Lat Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno 1960-2020” także i ta kształtem i symbolami nawiązuje do ww. Odznaki „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”.

Nie zabrakło także miejsca na zaprezentowanie ogólnego widoku dotychczasowych historycznych odznak jubileuszowych oddziału, których ta tutaj wspomniana stała się kontynuatką i naturalnie, w przyszłości, poszerzy tę prezentacyjną tablicę.

Fot. 6. Tablica z galerią historycznych odznak jubileuszowych PTTK Jaworzno, przygotował Maciej Berny, Komisja Krajoznawcza PTTK Jaworzno.

Jeszcze jako uzupełnienie całości – członkowie Komisji przygotowali zestawienie, w formie tabeli, swoich dotychczasowych osiągnięć. Komisja ma zgromadzone pewne archiwum dokumentów w postaci protokołów z posiedzeń, gdzie omawiano przecież różne rzeczy i podejmowano różne decyzje, ale co najważniejsze to, że dokonywano podsumowania każdego rajdu z osobna, dając nam dzisiaj wgląd do dość imponujących statystyk! Statystyki te przedstawiono w tabeli poniżej.

KILKA DANYCH Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁOWEJ KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ *		
ILOŚĆ ZORGANIZOWANYCH RAJDÓW	RAZEM	284
ILOŚĆ TURYSTÓW NA RAJDACH JEDNODNIOWYCH I WIELODNIOWYCH	RAZEM	32 795
ILOŚĆ ODZNAK ZWERYFIKOWANYCH PRZEZ TERENOWY REFERAT WERYFIKACYJNY	OTP I INNE RAZEM	3370

*- ilość zorganizowanych rajdów i ilość uczestniczących w nich turystów opracowano na podstawie danych zgromadzonych przez Komisję od 1992 roku, ilość zweryfikowanych odznak na podstawie danych zgromadzonych przez TRW od 1992 roku (Komisja Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno wraz z Terenowym Referatem Weryfikacyjnym OTP pracuje od 1960 roku).

Na szczególną uwagę zasługiwały niektóre dane z najstarszych dostępnych dokumentów, kiedy to rajdy organizowane na obszarze miasta Jaworzna gromadziły ponad 500 (!!!) uczestników, a szkoły zacięcie ale przede wszystkim zdrowo rywalizowały o palemkę pierwszeństwa w ilości uczestników rajdów. Takimi rajdami były np. Rajd Sasanki czy Rajd Gwieździsty, na który przeróżne drużyny szkolne ze szkół podstawowych i średnich schodziły się z kilku kierunków na metę.

Obecnie Komisja Turystyki Pieszej obsługuje rajdy, w których nadal uczestniczą zorganizowane drużyny szkolne, ale są to wyłącznie szkoły podstawowe i niestety nie wszystkie jakie są w Jaworznie, a zaledwie 5 – 6 szkół podstawowych. Głęboko liczymy na to, że jeszcze kiedyś młodzież tłumnie przybywać będzie na nasze rajdy, co oczywiście „samo się nie zrobi” dlatego też podejmowane są działania i inicjatywy mające na celu zachęcenie młodzieży, a może przede wszystkim na początek ich opiekunów/wychowawców do czynnego udziału w naszych rajdach – do aktywnego spędzania wolnego czasu, także w soboty, kiedy to my organizujemy właśnie piesze rajdy.

Przewertowanie takich archiwalnych protokołów to cała masa wspomnień! Pojawiają się tam bowiem nazwiska, których pośród nas dawno już nie ma i to z różnych względów. To niezbity dowód wieloletniej działalności, społecznej mrówczej pracy poszczególnych członków KTP.

Podczas uroczystej gali oddziałowego jubileuszu przewidziano wystąpienia różnych osób z Jaworzna i spoza Jaworzna – samorządowców, radnych, posła Wojciecha Saługa, przedstawicieli innych oddziałów PTTK z województwa śląskiego, którzy na ręce Prezesa ZO PTTK Jaworzno Tomasza Sędora składali życzenia co najmniej kolejnych siedemdziesięciu lat aktywnej działalności kierowanego przez niego oddziału. Gościł u nas także Prezes Zarządu Głównego PTTK – Jerzy Kapłon, który bardzo dokładnie przedstawił historię naszego Towarzystwa.

Taka gala to też niebywała okazja do wręczenia różnego rodzaju wyróżnień i odznaczeń dla poszczególnych osób jak i firm oraz instytucji współpracujących z naszym oddziałem. Łącznie liczba tychże wyniosła 70!

Spośród członków OKTP PTTK Jaworzno wyróżnieni i odznaczeni zostali:

Krystyna Byrczek - **Srebrną Honorową Odznaką PTTK**;
Mateusz Sarna - **Brązową Honorową Odznaką PTTK**;
Krystyna Głowacz - **Brązową Honorową Odznaką PTTK**;
Mieczysław Długosz - **Dyplom PTTK**;
Agata Kowalczyk-Grochla - **Dyplom PTTK**;
Katarzyna Budak - **Dyplom Oddziału PTTK Jaworzno (nieobecna na gali)**;
Szymon Tarnawski - **Dyplom Oddziału PTTK Jaworzno (nieobecny na gali)**;
Marek Koba - **Honorową Regionalną Odznaką Krajoznawczą PTTK Jaworzno „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”**;
Mateusz Sarna - **Honorową Regionalną Odznaką Krajoznawczą PTTK Jaworzno „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”**;
Marek Koba – **Odznaką Honorową im. Aleksandra Janowskiego „Za Zasługi Dla Krajoznawstwa”**.

Podczas gali wystąpiły dwa zespoły pięknie umilające nam czas: Pod Wiatr z Ostrowca Świętokrzyskiego i Ballabard z Jaworzna.

Fot. 7 Krystyna Byrczek odbiera z rąk Prezesa ZG PTTK Srebrną Honorową Odznakę PTTK, fot. Jaw.pl

Fot. 8. Mateusz Sarna odbiera z rąk Prezesa ZG PTTK Brązową Honorową Odznakę PTTK, fot. Jaw.pl

Fot. 9. Krystyna Głowacz i Urszula Kleszcz odbierają z rąk Prezesa ZG PTTK Brązową Honorową Odznakę PTTK, fot. Jaw.pl

Fot. 10. Odebrali z rąk Prezesa ZG PTTK Dyplomy PTTK – pierwszy od prawej Mieczysław Długosz, fot. Jaw.pl

Fot. 11. Marek Koba odbiera z rąk Prezesa ZO PTTK Jaworzno Dyplom i Honorową Regionalną Odznakę Krajoznawczą PTTK Jaworzno „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”, fot. Jaw.pl

Fot. 12. Jerzy Zięba odbiera z rąk Prezesa ZO PTTK Jaworzno Dyplom i Honorową Regionalną Odznakę Krajoznawczą PTTK Jaworzno „Mitośnik Ziemi Jaworznickiej”, pierwszy z lewej Mateusz Sarna swój Dyplom i Odznakę ma już w ręku, fot. Jaw.pl.

A po gali, która była częścią oficjalną odbyła się impreza taneczna przy muzyce mechanicznej w Domu Weselnym „Szczakowiec”.

To wydarzenie z kolei stało się areną rozmów w kulisach, gdzie podzieliliśmy się już na zdecydowanym „luzie” między sobą pewnymi spostrzeżeniami, pomysłami itd., mówiąc cały czas przez pryzmat dopiero co minionego wydarzenia.

Wtedy to kolega Mieczysław Długosz zgłosił swój akces do Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno. Na posiedzeniu w dniu 24 października 2023 została podjęta Uchwała nr 3/XXXII/2023 Komisji Turystyki Pieszej Oddziału PTTK w Jaworznie z dnia 24 października 2023 r. w sprawie rozszerzenia listy członków Komisji Turystyki Pieszej Oddziału PTTK w Jaworznie o osobę kolegi Mieczysława właśnie, co przy obecności 5/9 członków sprawiło wejście jej ustaleń w życie z dniem uchwalenia.

Teraz tylko musimy wysłać kolegę Mieczysława na kurs i następnie egzamin na mianowanie Przewodnikiem Turystyki Pieszej PTTK.

Aktualny skład Komisji Turystyki Pieszej PTTK Jaworzno i Terenowego Referatu Weryfikacyjnego po jubileuszu i ww. ustaleniach znajduje się u dołu artykułu.

Takie wydarzenia, jak miniony już jubileusz, są też doskonałą okazją do refleksji o tym co już za nami, ale może przede wszystkim o tym co dopiero przed nami bowiem nie należy spoczywać na laurach tylko brnąć dalej – materializować swoje marzenia w przestrzeni Komisji jak i całego Oddziału dając możliwość cieszyć się pięknem oferowanego do obejrzenia krajobrazu uczestnikom naszych wycieczek i rajdów.

Misja to tym bardziej ważna, że chyba nikt już nie ma wątpliwości co do tego, że obecnie ludzie, a zwłaszcza dzieci i młodzież szkolna, spędza czas raczej w zamknięciu w mieszkaniach i domach, narażając się na różne schorzenia. A przecież tak niewiele trzeba...

Trzeba tylko zaciągnąć się do PTTK! Nie od razu trzeba zostać jego członkiem, choć zachęcam do tego z całego serca, to osoby pragnące pozostać jedynie sympatykami nadal będą mile widziane i tak samo dobrze traktowane.

Tą konkluzją i zaproszeniem kończę to krótkie wspomnienie Jubileuszu 70-lecia Oddziału PTTK w Jaworznie.

Do zobaczenia na szlaku!

Fot. 13. Logo jubileuszowe KTP PTTK Jaworzno wykonane w roku 2020 przez firmę Badge4u z Jaworzna.

Fot. 14. Logo KTP PTTK Jaworzno wykonane w roku 2020 przez firmę Badge4u z Jaworzna.

Fot. 15. Pieczęć wykonana na jubileusz KTP w roku 2020 przez firmę „Słosz” z Jaworzna na podstawie znaczka organizacyjnego zaprojektowane go przez firmę „Badge4u” z Jaworzna, skan. M. Sarna

Skład Prezydium i Członków Komisji Turystyki Pieszej O/PTTK w Jaworznie na kadencję
2022 – 2026

wybrany na posiedzeniu Komisji w dniu 22 listopada 2022 roku, rozszerzony na posiedzeniu
Komisji w dniu 24 października 2023 roku:

1.	Krystyna Byrczek	Przewodnicząca	11144/3
2.	Mateusz Sarna	Wiceprzewodniczący	11025/2
3.	Agata Kowalczyk – Grochła		11142/3
4.	Szymon Tarnawski		11170/3
5.	Andrzej Gajos		08123/1
6.	Katarzyna Budak		11105/2
7.	Koba Marek		06426/2
8.	Ewa Fułat		09442/2
9.	Krystyna Głowacz		-----
10.	Mieczysław Długosz		-----

Skład Terenowego Referatu Weryfikacyjnego Odznaki Turystyki Pieszej Oddziału PTTK
Jaworzno

na kadencję 2022 – 2026 wybrany na posiedzeniu Komisji w dniu 22 listopada 2022 roku:

1.	Andrzej Gajos	Przewodniczący	08123/1
3.	Mateusz Sarna		11025/2
4.	Marek Koba		06426/2

Wydawca: Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK
Witryna internetowa <http://ktpzg.pttk.pl>
Warszawa – wrzesień 2023
Redakcja: Ewa Bosacka, Marcin Klemencki
i Aleksandra Staszak
Redakcja techniczna: Krystian Grajczak
Okładka: Włodzimierz Majdewicz
Nakład: 100 egz.
Adres do korespondencji: 00-075 Warszawa
ul. Senatorska 11
ebosacka@wp.pl